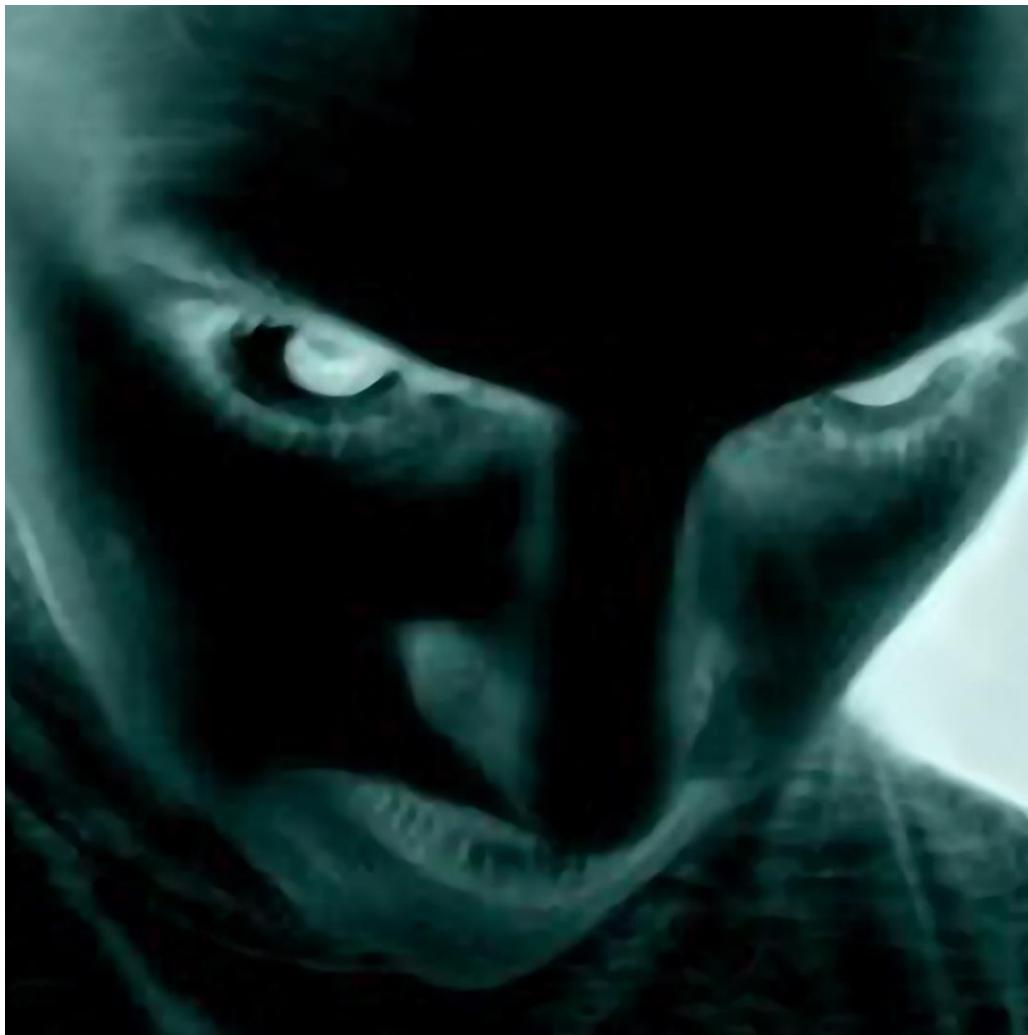

NOTA DE PRENSA

Yolanda Herranz Pascual

...NO, AÚN NO...

Yolanda Herranz. *Somos una prolongada espera (VIII)*, 2020. Texto e fotografía enmarcada, 90 x 90 x 3 cm.

6 marzo – 20 septiembre 2020

MARCO, sala de proxectos, 1º andar

De martes a sábados (festivos incluídos), de 11.00 a 14.30 e de 17.00 a 21.00 / Domingos, de 11.00 a 14.30

Producción: MARCO, Museo de Arte Contemporánea de Vigo

Comisariado: Miguel Fernández-Cid e Pilar Souto Soto

Coa colaboración de:

 DEPUTACIÓN
PONTEVEDRA

PRESENTACIÓN

Con ...NO, AÚN NO..., de Yolanda Herranz, o MARCO dá visibilidade a unha artista máis ocupada en animar e facer posibles proxectos colectivos e presentacións de grupo ca en resaltar o seu traballo individual, dunha sorprendente coherencia.

A proposta céntrase nas obras nas que xoga co sentido e forza dos conceptos, co poder da mensaxe, da intención. A palabra convértese en dimensión e enerxía escultórica. Arrinca coa serie “El mí y el tú”, do seu proxecto *Distancias y abismos* (2004-7), no que a rotundidade da mensaxe úñese a unha refinada claridade visual: todo está pensado, medido. Nada sobra e a sucesión de mensaxes crea un ritmo de secuencias, ecos e sentidos. O xeito de resolver a obra ten algo de baixorrelevo, de relato obxectivo: non se trata dun poético “vivir nos pronomes” senón de afirmar ou denunciar situacions. Parten da reflexión privada mais convértense en voz pública, colectiva, lenda. Xunto a elas, a versión XVI de *Destierros* (proxecto abierto en 2003) evoca ausencias e reclama presenzas. Materiais e cores, aplicadas dun xeito uniforme, adquieren un carácter simbólico, insistindo no ton máxico do conxunto. A idea dos pasos perdidos, do camiñar errante, da busca de destino, da soildade no grupo... da identidade.

A exposición prosegue con obras producidas para esta ocasión: SOMOS mujeres y ESTAMOS aquí parte dunha acción do mesmo título (realizada en 2015) na cal se recitan dúas series de 690 palabras que empezan por A e finalizan en feminino e plural, por orde alfabética, recollidas do diccionario de RAE, referidas unhas ao ser e outras ao estar das mulleres. En vez de documentar a acción con fotografías, Yolanda Herranz prolóngaa levando a palabra á parede, en vinilo vermello sangue: como conxunto e na súa disposición ten algo de manifesto, e é natural recibila como o paso do individual ao ton coral. Un labirinto de texto en vinilo ouro, ...NO, AÚN NO..., atrapa a mirada do espectador na súa lectura infinita, modular, reiterada, a xeito de voz que se confunde e multiplica nos seus ecos.

Esta obra dá paso ao traballo más novidoso. Cando moitos seguen hoxe a vía social e vindicativa aberta no seu momento por artistas como Yolanda Herranz, ela céntrase na identidade persoal, cunha obra poética, íntima, drástica. Une textos e unha serie de once autorretratos indagatorios. Frente ao retrato como a mirada recoñecida e compracente do outro, o autorretrato como pregunta inquedá, mirada tensa, interior: se un intenta perdurar no tempo o outro pregunta pola perda do presente e cuestiona ou afirma a identidade. *El arte sana / El arte cura* (*Autorretratos*) é a resposta da artista a unha situación persoal de extremo desacougo, cando percibe que o que quere desaparece: a arte sérvelle para formular preguntas que lle permiten entender ou polo menos convivir con esa realidade esquiva.

SOBRE A ARTISTA

Yolanda Herranz

Catedrática de escultura na Facultade de Belas Artes de Pontevedra (Universidade de Vigo), a traxectoria artística de Yolanda Herranz (Barakaldo, Biscaia, 1957) comeza en 1979,

compaxinando o traballo individual, en proxectos de clara vindicación feminista, co colectivo, agrupando artistas coas que sente vínculos comúns. O convencemento de que cómpre sumar voces en defensa de ideas e mensaxes de claro matiz político lévaa a envorcase en traballos e plataformas colectivas, sendo a súa obra persoal menos coñecida entre o público do que a súa transcendencia reclama. Algunhas mostras individuais (*Pronunciamiento y pasión*, Galería Ad Hoc, Vigo, 1994; *Tomar la palabra*, Galería Arteara, Madrid, 1994; *Pese al paso del tiempo*, Patio de Escolas da Universidade de Salamanca, 2007) e a súa inclusión en colectivas como *Genealogías feministas en el arte del estado español, 1960-2010* (MUSAC, León, 2012) ou *Alén dos xéneros* (MARCO, Vigo, 2016) outórganlle o lugar que merece, como unha das artistas pioneiras na defensa de posicións de xénero.

www.yolandaherranz.es

Comisariado e publicación

A exposición, producida polo MARCO, foi comisariada por Miguel Fernández-Cid e Pilar Souto Soto. Co gallo da mesma editarase unha publicación sobre a obra *El arte sana / El arte cura (Autorretratos)*.

Agradecementos

Un agradecemento especial a Arancha Aguete de Pazos, Rosalía González Pousa, Wedyla Rodrigues de Alcántara e Ruth Rodríguez Gonzalo, estudantes da Facultade de Belas Artes de Pontevedra (Universidade de Vigo), pola súa colaboración no proceso de montaxe da exposición.

...NO, AÚN NO...

Yolanda Herranz Pascual

A miña esfera de interese vital e profesional é a Escultura e os meus núcleos de creación e investigación artística céntranse en: **Texto, Corpo, Xénero, Identidade e Existencia**.

Traballo con toda a potencialidade poética da linguaxe. As miñas propostas inclúen o espectador e xuntan referencias pictóricas, obxectuais e escultóricas dende unha obra envorcada sobre a palabra.

A creación supón, para mim, como artista, unha busca constante da propia identidade a través da obra, que se enmarca en diferentes problemáticas do humano.

A nosa formulación de creación vai percorrendo diferentes lugares onde habita *a identidade*, asumindo, esta problemática, a busca do ser dende ángulos de entrada e posicionamentos distintos. Estes tránsitos, sempre diversos, potencian a comprensión dun mundo de relacións complexas.

As miñas obras propóñense para que dende o concepto, a emoción e a utopía enuncien espazos de pensamento:

- Son enigmas que permiten transcender o materialismo e a natureza do obxecto e a definición do escrito, son referencias veladas ao humano, que aluden ao espiritual.
- Tratan de acutar un lugar dual de ambigüidade e definen un espazo implicado xerando un campo de máxima abertura para a reflexión.
- Son unha visión persoal do mundo, do *outro*, visto a través de *min*; é unha visión que pretende ser rigorosa, lúcida e severa, e que opera nun campo de xogo atravesado por unha dirección con dous sentidos: ironía e paroxo.
- A súa mensaxe é o resultante da oscilación entre tres territorios: o poético, o conceptual e o crítico.

A escultura é a linguaxe no que sitúo o meu traballo artístico, e é quizais —entre todos os territorios de creación tradicionais— a que máis fonda transformación sofre durante a época contemporánea, ainda que o punto álxido desta radical transformación se produciu a partir de **mediados dos 60** a través de movementos vanguardistas como o minimal, o povera, o Land Art e sobre todo o más radical: a arte conceptual, que postulaba a desmaterialización da obra e a preponderancia da idea fronte á materialización.

A escultura hoxe conta pouco como procedemento e moito como acontecemento.

A arte é unha arma moi poderosa. Como artista formúlome a responsabilidade que implica ter nas mans ese poder. A arte é un medio de transformación do “*eu*” e do “*outro*”.

Dende formulacións que abordan como núcleo central as cuestións de identidade e xénero, considero a escultura como unha ponte entre o eu e o mundo con incidencia directa no social.

A miña obra xorde dun espazo de cuestionamiento no que se asume a oscilación entre dúas posicións:

- O meu compromiso coa vida (como ser humano e como muller)
- A busca da coherencia comigo mesma (como muller e como artista).

Concibo a “creación” como un nexo dobre e indivisible que xunta “pensamento” e “acción”.

As miñas obras son unha ponte entre o “*eu*” e o “mundo” visto a través do social. Nelas dáse unha implicación total de min mesma e reflecten o posicionamento vital e conceptual que asumo coa realidade na que estou inmersa.

O título da exposición:

...NO, AÚN NO...

Define un vínculo que posúe a máxima abertura: é un nexo onde o antes e o despois se descoñecen. É o lector-espectador quen ao proxectarse nas ausencias, completa coas súas experiencias eses baleiros.

...NO, AÚN NO... contén unha dobre negación que opera como afirmación dunha acción contida.

A partícula **Aún** retén o tempo e os puntos suspensivos (...) do inicio e do final (...) dilatan e deteñen a oración.

...NO, AÚN NO...

Implica: prego, súplica, pregaria...

Rogo persistente... Pregaria infinita...

O meu traballo artístico centra a súa reflexión no espazo definido polas contradicións orixinadas na busca da “*identidade*”.

Na primeira sala preséntanse varias obras enmarcadas no proxecto “Distancias e Abismos” que foi presentado no ano 2007 nunha grande exposición: *Pese al Paso del Tiempo*, en Salamanca (en cinco salas) xusto cando cumprín 50 anos. As obras do proxecto “Distancias e Abismos” abordan a relación, sempre conflitiva, entre o Mí e o Tú, na busca e a construcción da propia autonomía.

E Na parede frontal estará unha obra de extenso formato realizado en vinilo vermello sangue, titulada **SOMOS mujeres y ESTAMOS aquí**.

Nesta obra o material central é a palabra, e está conformada por 1.380 termos:

- **ESTAMOS:** (690 palabras en feminino e en plural, articuladas por orde alfabética).
10 bloques con 69 palabras cada un.
- **SOMOS:** (690 palabras en feminino e en plural, articuladas por orde alfabética).
10 bloques con 69 palabras cada un.

Algunhas cuestiós referidas ao texto que configura a performance:

Os 690 termos relacionados coa palabra ESTAMOS e os 690 termos relacionados coa palabra SOMOS, foron seleccionados de entre as 12.012 palabras que contén o dicionario da RAE, comezando pola letra “A”.

A letra “A” é a que inclúe e define, na lingua española, o xénero feminino (nos finais das palabras).

Neste texto cada palabra comeza coa letra “**A**” en maiúscula, e todos (os 1.380 termos) finalizan en feminino plural.

SOMOS mujeres y ESTAMOS aquí foi tamén a miña primeira performance e configurábase como unha oración, unha recitación sonora na que:

- A declamación instituíase en pregaria e en afirmación,
- A desmaterialización confirmábase en vontade,
- A procesión convertíase en manifestación.

Nela, o sucesivo encadeamento da pronunciación dos vocábulos conformaba a nosa ladaíña... Como nun mantra, a sonoridade da verbalización esvaecía a súa materialidade, disolvía os significados e revelábase en enerxía, nesta acción.

Cando a obra se fai instalación, na súa materialización, encárnase en vinilo vermello sangue e formalízase en dúas partes, que teñen que verse á vez (a unha fronte á outra).

O Proxecto **SOMOS mujeres y ESTAMOS aquí**, é unha **obra** que é **texto** que é unha **obra**:

É **palabra**, no texto **escrito**.

É **texto**, no seu rexistro no **libro**.

É **debuxo**, na súa incursión sobre o **papel**.

É **pintura**, na súa irrupción sobre a **parede**.

É **escultura**, na súa intervención sobre a **arquitectura**.

É **instalación**, na súa integración sobre o **muro**.

É **acción**, na súa declamación e representación durante a **performance**.

SOMOS mujeres y ESTAMOS aquí é definición... oración, recitación, ladaíña... palabra, silencio...

Perseguimos a aprehensión do significado do que non se pode definir; aínda que na obra o intentamos a través das numerosas voces que se pronuncian...

SOMOS mujeres y ESTAMOS aquí é discurso... enunciación, pronunciación, manifestación... texto, desmaterialización...

Este proxecto logrou concretar unha das miñas proposicións esenciais para as obras, que é alcanzar o máximo de significación co mínimo de encarnación e de presenza.

No centro da primeira sala presentamos unha instalación escultórica de chan realizada específicamente para esta exposición. A obra leva por título: *Desterros XVI*, mide 17 metros e está conformada por máis de 200 elementos que interveñen dialogando coa arquitectura e o lugar. O proxecto “Desterros” centra a súa reflexión en conceptos vinculados co ser errante, o tránsito sen destino, o abandono, o afastamento, a soildade, a ausencia, a perda...

No inicio da segunda sala aparece a obra titulada: **...No, Aún No...**, realizada en vinilo ouro, e que dá título a esta mostra. Foi concibida como un labirinto concéntrico e circular, que obrigaba o espectador a realizar un percorrido visual continuo. A recitación do escrito acolle cada lector na rede das nosas interdependencias emocionais. Así, a repetición incansable e a circularidade inesgotable do texto suscitan que a súplica persevere... en oración perpetua...

“...No ...Aún... No me dejes... No ...Aún... No...”

Desamores e Abandonos

A segunda sala articúlase a través de 11 dípticos enmarcados no proxecto: “El Arte Sana / El Arte Cura” Serie: “Autorretratos”. Estas obras foron realizadas específicamente para esta exposición no MARCO.

Son once autorretratos enlazados con textos que prometen unha introspección nas zonas sombrías.

Nas siluetas discernimos rostros perplexos e imprecisos... innombrables, nos que a propia autora se recoñece.

O autorretrato ten moito de radiografía do espírito que nos axuda desvelar e a pensar sobre o *si mesmo*... sobre nós mesmos.

Nestas radiografías, resoan ecos e negacións que acollen un verde (esperanza) escuro: nos abocan a vernos como somos:

Negruras tatuadas na alma

INFORMACIÓN XERAL / ACTIVIDADES PARALELAS

Exposición bibliográfica / Documentación

A Biblioteca-Centro de Documentación do MARCO presenta unha mostra bibliográfica e documental con **selección de catálogos e publicacións** relacionadas coa artista. O **dossier documental**, que reúne enlaces a artigos e información complementaria, está accesible para consulta no propio espacio ou dende a web do MARCO www.marcovigo.com nos apartados Biblioteca/Noticias e Exposiciones/Actuais.

Visitas e obradoiros para escolares

Para grupos de educación Infantil, Secundaria, Bacharelato, e outros centros de formación.

Colabora: Obra Social “la Caixa”

A partir do 17 de marzo de 2020

Lugar: salas de exposición e Laboratorio das Artes

Horario: de martes a venres de 11.00 a 13.30 / Previa cita no tel. 986 113900/113904

Información e visitas guiadas

O persoal de salas está dispoñible para calquera consulta ou información relativa á exposición, ademais das visitas guiadas habituais:

Todos os días ás 18.00

Visitas ‘á carta’ para grupos, previa cita nos tel. 986 113900 / 986 113904

Contacto Dpto. Comunicación e prensa

Marta Viana Tomé

Príncipe 54 - 36202 Vigo

Tel. +34 986 11 39 08 /11 39 03 / 11 39 00

comunicacion@marcovigo.com

www.marcovigo.com